

15.8.2011

Dnro 3356/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha Haapamäki

LAITOSLÖYTÖ VAI EI

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 28.9.2010 oikeusasiamiehelle saapuneessa kirjeessä Kanta-Hämeen poliisilaitoksen menettelyä löytötavara-asiassa. Kantelija kertoi löytäneensä kahvilan pihalta 147 euroa sisältäneen lompakon, jonka hän vei poliisilaitokselle. Siellä hänelle kerrottiin, että jos omistaja löytyy, hänelle ilmoitetaan löytöpalkkiosta. Kun asiasta ei kulunut mitään, kantelija otti yhteyttä poliisilaitokselle. Tällöin kävi ilmi, että lompakko oli luovutettu omistajalleen perimättä löytöpalkkiota, koska se oli katsottu laitoslöydöksi. Kantelija piti tätä ratkaisua vääränä. Hän halusi selvitetävän, oliko asiassa syyllistytty virkarikokseen ja oliko laillista, että löytötavarakortin merkintöjä on muutettu.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatietoja

Kantelija toimitti 14.6.2010 Hämeenlinnan pääpoliisiasemalle lompakon, jossa oli 147 euroa. Hän vaati löytöpalkkiota tai mikäli omistajaa ei löydy, lompakkoa rahoineen itselleen. Löytöpaikaksi on kirjattu "Renko ST1 piha". Kantelija asioi tuolloin vanhemman rikoskonstaapelin kanssa.

Lompakon omistaja tuli 2.7.2010 hakemaan lompakkoaan. Tällöin tutkintasihteeri luovutti lompakon rahoineen hänelle perittyään neljän euron hoitokustannukset. Tutkintasihteeri merkitsi löytötavaralompakkeelle, että "omistaja sanoi, että olisi pudonnut huoltoaseman sisälle??" . Tutkintasihteerin mukaan poliisilaitoksella on tulkittu huoltoasema ja sen piha-alue linja-autoasemaa vastaavaksi muuksi liikennepaikaksi ja näin ollen lompakkoa pidettiin laitoslöytönä.

3.2

Kannanotot

3.2 1

Laitoslöytö vai ei?

Löytötavaralain 10 §:n mukaan omistajalla on oikeus saada löytötavara takaisin, jos hän maksaa löytäjälle löytöpalkkion ja korvaa löydön aiheuttamat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Löytöpalkkion määrästä säädetään asetuksella ja se on lähtökohtaisesti 10 prosenttia esineen kävästä arvosta. Löytöpalkkiota ei kuitenkaan suoriteta lain 5 §:ssä tarkoitetusta laitoslöydöstä.

Löytötavaralain 5 § kuuluu seuraavasti.

Löytötavara, joka otetaan talteen julkisen liikenteen kulkuneuvossa tai rautatie- tai linja-autoasemalla taikka muulla vastaavalla liikennepaikalla taikka liikehuoneistossa, virastossa, toimistossa, työpaikalla, oppilaitoksessa, sairaalassa, teatterissa, urheiluhallissa tai vastaavassa huoneistossa, on luovutettava asianomaisen laitoksen henkilökunnalle tai sen löytötavaratoimistolle (laitoslöytö).

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös ulkona tietyssä paikassa järjestettävässä ilmoituksen- tai luvanvaraisessa yleisötilaisuudessa tehtyä löytöä.

Tässä asiassa on keskeisesti kysymys siitä, oliko lompakko laitoslöytö. Löytötavaralain esitöissä (hallituksen esitys 29/1988) todetaan seuraavaa. *"Pääsääntönä on, ettei laitoslöytöä koskevia säännöksiä sovelleta ulkoalueilta tehtäviin löytöihin. Poikkeuksena ovat liikenteen harjoittajien liikennepaikat kuten rautatie- ja linja-autoasemat, joissa on yleensä henkilökuntaa paikalla sekä 2 momentissa tarkoitettut yleisötilaisuudet. Myös työpaikkaan saattaa kuulua ulkoalueita. Liikennepaikkaksi ei katsota pysäkkiä tai seisaketta. Käytännössä saattaa ilmetä tulkintavaikeuksia, milloin löytöä on pidettävä laissa tarkoitettuna laitoslöytönä. Koska laitoslöytöä koskevat säännökset ovat poikkeuksia yleisistä säännöksistä, epäselvissä tapauksissa olisi päädyttävä normaalien löytötavarasäännösten soveltamiseen. Esimerkiksi katetuilta kauppakujilta tehtyjä löytöjä ei ole syytä katsoa laitoslöydöiksi."*

Poliisihallituksen mukaan lähes kaikki poliisilaitokset ovat ilmoittaneet, että yksityishenkilöiden huoltoasemien piha-alueilta tehdyt löytöjä ei pidetä laitoslöytöinä.

Käsitykseni mukaan myös tässä tapauksessa olisi lain sanamuodon ja sen esitöiden nojalla ollut selvästi perustellumpaa pitää lompakkoa tavallisena löytötavarana, kuten vanhempi rikoskonstaapeli oli ilmeisesti tehnytkin. Tämä näyttäisi Poliisihallituksen lausunnon mukaan vastaavan vallitsevaa tulkintaa poliisilaitoksilla.

Huoltoasema ei nähdäkseni ole rautatie- tai linja-autoasemaa vastaava liikennepaikka vaan pikemminkin puheena olevan lainkohdan tarkoittama liikehuoneisto. Liikehuoneistojen ynnä muiden laissa sen jälkeen lueteltujen tilojen osalta laki lähtee siitä, että laitoslöytö on esine, joka otetaan talteen "huoneistossa", ei siis liikehuoneiston ulkoalueella.

Totean myös, että ratkaisevaa on lain mukaan nimenomaan se, mistä esine otetaan talteen, eikä se, minne omistaja sen kertoo kadottaneensa. Omistajan voi sitä paitsi olla vaikea luotettavasti tietää, mihin hän on esineen kadottanut ja esine voi myös kulkeutua kadottamispaikalta edelleen.

Myös Poliisihallitus on lausunnossaan katsonut, ettei huoltoaseman pihalta löytyneitä tavaroita tulisi luokitella laitoslöydöiksi.

Minulla ei sinänsä ole aihetta epäillä tutkintasihteerin ilmoitusta siitä, että hän on toiminut poliisilaitoksen käytännön mukaisesti. Laki ei myöskään ole täysin yksiselitteinen. Korostan lisäksi, että löytöpalkkiota koskeva erimielisyys voidaan löytötavaralain 29 §:n mukaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi löytäjän ja omistajan välisenä yksityisoikeudellisena riita-asiana.

Pidän riittävänä, että saatan käsitykseni löytötavaralain tulkinnasta tutkintasihteerin ja Kanta-Hämeen poliisilaitoksen tietoon.

3.2.2 Löytötavaralomakkeen merkinnät

Tutkintasihteeri kertoo tehneensä kohtaan 4 (Löytöaika, -paikka) lisäyksen lompakon omistajan lausumasta siitä, minne lompakko olisi pudonnut ja rastittaneensa laitoslöytö-kohtaan. Lisäksi hän "suttasi" yli kohdassa 5 (Löytäjän vaatimukset) olleet rastit löytöpalkkion ja löydön itselle vaatimisesta.

Tältä osin voin yhtyä poliisipäällikön lausuntoon siitä, että asiallisempaa olisi ollut kirjoittaa nämä kannanotot kohtaan lisätietoja. Tämä olisi mielestäni palvellut asiakirjan selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Se, että tutkintasihteeri katsoi lompakon laitoslöydöksi, ei tietenkään poistanut sitä tosiseikkaa, että kantelija oli esittänyt vaatimuksia tuodessaan lompakon poliisilaitokselle. Eri asia on, että tutkintasihteerin tulkinnan mukaan vaatimuksille ei ollut perusteita.

3.3

Lopputulos

Saatan vastaisen varalle kohdassa 3.2.1 esittämäni käsityksen löytötavaralain tulkinnasta tutkintasihteerin ja Kanta-Hämeen poliisilaitoksen tietoon. Lisäksi kiinnitän tutkintasihteerin huomiota kohdassa 3.2.2 esittämääni arvosteluun hänen viranomaisen asiakirjaan tekemistään merkinnöistä. Lähetän tutkintasihteerille ja poliisilaitokselle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aiheutta. Kantelun liite palautetaan ohessa kantelijalle.